

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

THE OGNI.

DIS MEGARENSIS SEN-
tentia Elegiacæ, Græcè & Latinè,
unà cum eiusdem argumen-
ti reliquijs,

Phocylidis	Rhiani
Pythagoræ	Eratosthenis
Solonis	Panyassis
Tyrtæi	Lini
Naumachij	Menecratis
Callimachi	Posidippi
Mimnermi	Metrodori
Eueni	Simonidis;
	Seniorum libello.

*Omnia in usum Scholarum collecta, & ad uerbum
conuersa per Eliam I'nerum, & IACOBVM
HERTELIUM Curier. Variscum : Carmine
nèrò Latino partim à Hieronymo Osio Th-
ringo, partim ab alijs expressa.*

A C C E S S I T in studiorum gratiam,
Homeri Batrachomyomachia, item La-
tino carmine à Hiet. Osio
reddita.

B A S I L E A E.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Christophorus Otto Comes & Dns: in
Schallenberg &c. Prepositus Con-
- stradiensis ab aº 1693, Canonicus
Augustinian ab aº 1672, cicerone
ecclesie Decanus ab aº 1721. natu-
aº 1655, G: Junii, hora 8: m:
- tutina in Hagen prope Leipzig
Austrie Superioris, Patre, Fratre
Christophoro Ernesto &c. Matre,
Christina, natu Baronissâ Schi-
- ferin &c. Denatq: aº 17. . .

JACOBVS HERTELIVS

Iodoco Iungio Brisacensi, optimæ
spei adolescenti,

S. D. P.

Vandoquidē, iodoce charissime, nihil animis hominum magis inhæret, quām id cui à teneris consuescūt: idq; quod tenerum est, ut ait Seneca, proximis applicatur: universæ hominum societatis permagni interest, ut ab ineuntibus statim annis mortales optimis, quæ per totā uitam usui futura sint, assuefcere discant. Quia uero se-tatis imbecillitate iuventus ad malum quām ad bonum proclivior, minus considerat, profutura ne an obfutura sint quæ tractat: opus est, ut per adultiores, quibus cura eius qualicunq; modo incubit, à turpibus ad honesta, à uitijs ad uirtutum amorem deducatur. Id autem nulla commodiore uia, quām per liberali- institutionē fieri potest. Tāta enim eius uis est in utrāq; partem, ut nulla tam bona possit esse natura, quin illius quasi excolandæ cura intermissa, uitiosa reddatur:

a 2 tur:

tur: nulla item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fidelis institutione redi gatur. Proinde cum adulta hominum re tas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quam rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressione ad mittunt facile:rum generosi mores, ut ille ait, imbuendi sunt, cum tener est animus: tum optimis assuescendum, eaq; di scenda quæ nec grandinē, nec uim, nec lœvē ipsum, ut Plato inquit, extimescat: quæ quoq; cum naufrago salua eritare, nec à latronibus eripi queant, cù ad quævis cereum adhuc est ingenium. Nam postquam annis iam quasi diriguit animus, partim ægrè, quorū prava consuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, nō nisi maxima nobis inculca ri difficultate possunt. Quò elegatissima metaphora hac respexisse uidetur. Quid.
Quæ præbet latus arbor spaciantibus umbras,

Quo posita est primum tempore, virga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure reuelari,

Nunc stat in immensum uiribus aucta suis.

Hec perita rerum antiquitas cōsiderans, quæ nihil non egit ut Republicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent,
 iuuen-

DEDICATORIA 5

iuentutem, ceu seminarium totius hominum conuersationis, optimis quibus uis non tam artibus & disciplinis, quam morum uitæque præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesq;; & cum literis parum utiles fore homines, nisi honestati uite quam primùm assuefierent. Plus enim deficere quam proficere eum qui doctrina proficit, & moribus deficit, praeter ueterum sapientum testimonia, quotidiana docet experientia. Non autem quæuis temerè, & citra delectū teneris puerorū animis obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pietatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clarorum virorū egregia facta in exemplum posteritati descripta reliquissent, uel quam breuissimis, maximeq; illustribus sententijs doctrinā morum essent complexi, suo quodam iure facile primas obtinuerunt: unde & nomine illorum in maximo cultu, maximaq; ueneratio apud optimos quoquis extitisse non ignoramus. Plato, philosophiæ quidam sol, huiusmodi Poetas non du-

bitat nunc deorum filios, nunc prophetae appellare. Et tantum abest ut è Republica i sui ieiicerit (quod ijs fecisse legitur, qui diuina poetice arte ad lasciuiam, tuppesq; amores abusū erant) ut & ipse testimonijs eorum usus, & alijs exemplo suo præclatissima ipsorum monumēta euoluendi autor fuerit. Sicut eius rei locuples testis est honestissima cœberrimaq; apud ipsum Solonis, Tyrtaei, Homeri, Hesiodi, & aliorum melioris notæ mentio. Socratem, qui ipsius Apollinis oraculo sapiens pronunciatus est, Euripide Tragico familiarissimè usum esse, nemo nescit. *αὐτῷ μὲν θράσυτις, καὶ αὐτῷ μέχροντίς,* ab Hesiode & Pindaro nūcupantur. Strabo autem lib. i de Situ orbis scriptū reliquit, ueteres τὴν πεντηκούντην, ut omnium doctrinarū antiquissimam, philosophiam quandam perhibuisse. Quippe quæ à teneris nos unguiculis ad uiuendi rationes perducat, mores atque affectus edoceat, quæq; gerenda, declinanda ue sint, quadam cantus suavitate præcipiat. Et quo magis suā erga huiusmodi *πεντηκόντην* gratitudinem testatam redderet, iuuenesq; ad bonarum rerum studia, morumq;

DEDICATORIA. 7

rumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poemata ipso-
rum in publicis Deorum celebritatibus,
alijsq; conuentibus recitari, optimasq;
sententias templorum foribus, tanquam
Deo dignas, imò ab ipsis Numinibus u-
surpatas, affigi, nec nō aureis preciosissq;
materijs insculptas ad omnem posteri-
tatem conseruari curauerunt. Quemad-
modum ex Platone, Xenophonte, Pausa-
nia, Plutarcho, Athenæo, alijsq; uetusissi-
mis scriptorib. & iam dicta, & alia plu-
ra, de Poetarum excellentia & utilitate
cuius obvia sunt: nec patitur epistolæ an-
gustia huc omnia referre. Etsi uero Christianæ profesionis homines, sinceræ Reli-
gionis Piëtatisq; studium nō ab huius-
modi autoribus, sed ex sacrosanctæ Scri-
pturæ fontibus petere debet & possunt,
ut quæ sola salutem & æternam beatitu-
dinem per ipsos Christi, ueri Dei
ueriq; hominis meritum credentibus pa-
ratam esse monstreret, præceptaq; ad Christianam uitâ utilia copiosissimè præscri-
bat: tamen Poetaū quoq; (qualium scri-
ptorium iututi proponimus, & ut ab alijs i-
dē fiat omnib. uotis optam^r) lectione &

E P I S T O L A

usurpatam, & in non contemnendo pre-
cio habitam, habendamq; esse, grauissi-
ma sanctissimorum in Ecclesia Dei viro-
rum exempla & autoritates comprobat:
quarum paucissimas, ob eos qui parum
dextrè de illustribus Poetarum monu-
mentis sentiunt, in mediū proferre pla-
cuit. D. Paulum, electum illud Dei o-
mnipotētis organū, Poetarū libros euol-
uisse, & ut etiā Clemens ait, ad ædifica-
tionem curamque aliorum, testimonij
eorum uti non erubuisse, Sacrarum lite-
rarum ueritas testatur. Sic enim Act. 17.
ubi Deum esse probat, Aratum uetusissi-
mum poetam citat. 1 Cor. 15. ex Menan-
dro Comico malorum consortia fugien-
da monet, quod prauis colloquijs boni
mores corrumpantur: quod testimoniu-
m in Comicis nostris nō est omissum.
Cretensium mores, Tit. 1. ex Epimenide
uate Cretensi graphicè depingēs ait: *κρή-
τις ἀεὶ φονγαῖ, κακὰ δηέια, γατίπεις αὔγαῖ.* Gre-
gorius Nazianzenus, ob excellentiam
Theologus dictus, scriptis Poetarum mi-
rè delectatus est: & sacrorum carminum
uolumen posteritati reliquit, quod non
solūm priscis temporibus propositum
est

DEDICATORIA.

est pueris (ut Socrates, Sozomenus, Orosius & Eutropius scribunt) uerum etiam hodie a doctissimis uiris in delicij habetur & excolitur. Quid de Iohanne Chrysostomo, patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Imp. anno Christi 401 dicam, qui Aristophanis Comœdijs etiam noctu pro puluino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicense, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, commentarij extant? Neque mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basiliij Cæsariepsis, cui uirtutum splendor Magni cognomen peperit, uerba adscribam, de eorum Poetarum lectione, qui bonorum hominum dicta facta ue narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiod⁹, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyrtæus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adolescentes, quo pacto ex gentilium scriptis proficie queant, ait: ιπ̄ τούτου πχρασινών καὶ ποιητῶν, καὶ λεγονοῖς, καὶ ρήτορσι, καὶ πάσι μὲν ἀνθρώποις ἐμιλεῖσθαι, ὅτους αὐτὸν μέλλει πέρι τὴν τῆς φυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφίλεσσι τις ἐσιθῇ. καὶ μετ' ἀλλύρ. εἰ μὲν οὐκ ἵγιτις οἰκαότης πέρις αἰλλάλως

DEDICATORIA.

ii

Industria, eorum quæ apud sapientes poetas habentur diligens scrutatio, geometria, oratoriæ facultatis meditatio, & universalis liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetatum autoritate & lectione paucis attigit, non planè διτὸς τῷ πλεῖον, sufficiat. Haud enim parem humeris suscipere provinciam, si ex singulis Christianis scriptoribus (ut de gentiliū myriadibus taceam) Poetarum & laudes colligere, & osorum calumnijs occurrere conarer. Ego itaq; tantorum virorum iudicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius informādæ mihi quoq; curā scis incubere, hac in parte, quod ad optimū Poetatum studium atinet, labore quidē duro, animo uero non ægiō consulere studio: cum hanc meam esse Spartam non ignorem. Mirificè enim peritæ rerunt antiquitatis, quæ, ut Plato uult, κρέατζωρ αἴματα ἀπέγειρεν, exemplum sequi, & quantum par est, alijs ad idem faciendum auctore esse placet. Hac de causa, cum labores nostros, quos in Comicorum L. scriptis ab interitu vindicandis exhaustus, meliorū literarum studiosis non ingratos animaduciterem: facile, nūquam satius

satis laudati viri D. Joānis Oporini, cō-
patris ac amici mei obseruandiss. cōsilio
acquieui, qui me, ut horum quoq; poeta-
rum, quos hic damus, scripta collecta iu-
uentutis studijs communicarem, incita-
uit. Theognide ergo γνωμωτάτῳ, cum
uersione & doctissimis elīae vineti
Annotationibus, ex arbitrio D. Typogra-
phi, præmisso, reliquorū Poetarū omniū
scripta ex diuersis hinc inde autoribus
- congeſſimus, congeſta fideliter interpre-
tati ſumus, & ad puerorū captum quam
proximè accommodauimus. Nec iuue-
nilibus in genijs inutilem hanc nostram
operam fore ſperamus. Castissima enim
ſaluberrimaq; de morib⁹ precepta pro-
ponit, quæ uſum non pœnitendum in o-
mnes uitæ huius parties, ſi recte percipiā-
tur, ſint allatura. Præterea Græcæ lingue
(quæ comprissima eſt in his autoribus)
cum Latina collatio, non parum emolu-
menti ad uberiorem eruditionis theſau-
rū comparadum adferet: ijs præſertim,
qui aliās uiva magistri uoce deſtituti, ipſi
ſibi præceptores eſſe in Græca literatura
coguntur. ut plures commoditates, quas
præter iuniores etiam adulti hinc hauri-
re poſ-

re possunt, sciens præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuit. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideremur, subiecimus, ut Græcæ elegantia cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quam proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Seniorū insertus est, ut quam absolutissimam de moribus, totaq; vita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetatum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quidē omnia nunc secundabac editione magis exornata & emendata.

Ne uero, charissime rodope, mireris eut sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponendæ. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter cessisset,

(distan-

(distantia' ne loci, autem temporis intervallo
contigerit, ut ex eorum animo effluxerim,
quibus pro benevolentia dudu exhi-
bita gratificari uicissim conabar, incertum
est) viri quidam doctissimi & praecepto-
res optimè meriti autores erant, ut in al-
tera editione his meis, qualescunq; sunt,
Iucubatiunculis alium quendam patro-
num eligerem & praeficerem. Nemo igi-
tur, hoc quidem tempore, mihi fese obtu-
lit, quam tu i o D o c s optime, cui gratius
futurum hoc Poetarum opus confide-
rem. Nam primùm uerè tibi testis esse
possum, te, ex quo meæ disciplinæ & do-
mesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei
semper & amantissimum & studiosissi-
mum extitisse: ab instituentis, præcipien-
tis, monentisq; ore attentè pependisse:
& in summa, nihil quod fidelis discipuli
erga præceptorem suum est, abs te alienū
putauisse. Quæ res fecit, ut supra modum
animus meus amore tui fuerit in-
census: præsertim cum animaduerterem
te hanc laudem cum paucis hodie disci-
pulis (quæ peruersitas est hominum no-
stro seculo deplorata) communem habe-
re. Huc accedebat diligentia, qua tantos
qui-

quidem non invita Minerua progressus
fecisti me præceptore, ut non sine laude
& maximi fructus spe ad grauiora studia
& publicas lectiones aditus tibi sit con-
cessus. Et nunc quidem optimas in li-
beralibus disciplinis procedendi occa-
siones habes: non desunt præceptores, &
fidelitate & eruditione præstantissimi;
& quod ego maximi facio, exemplum
domi habes omnium virtutum & mo-
rum integritatis, gravissimum uirum tu-
um auunculū, meum amicum, d. IOAN-
NEM VITVM SCHERB, Iuris utriusq; Do-
ctorē excellētissimū. Huic nihil gratius,
nihil optabilius, nihil etiam iucundius
esse sat scio, quam si te optimarum artiū
sciētia excultū, nec nō honestate uite, mō-
rumq; probitate exornatū uiderit. In te
enīm uenerandę suę senectutis unicam
subsidijs spem positam habet, te ut animā
suā paterno amore prosequitur: & quod
singulare Dei donum est, ita quæ tua
sunt curat, ut parentum præsentia quidē,
non autem fide, cura & amore priuatus
meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut
cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-
de

de quantum potes, expectationi tanti ui-
ri tuorumq; amicorum satisfacere : fuge
quæ quoq; modo honestati labem af-
ferre possent: amore sincero tuos præce-
ptores obserua. Et ne plura, lege, quæ o-
ptimi hi autores (quos ideo tibi nunc di-
cандos esse censui) & grauissimè & do-
ctissimè scripserunt: tum (inuocato prius
ad omnia diuino Numine, pro successu
felici) & hæc, & reliqua quæ ad officium
honesti adolescentis requiruntur, affequē-
ris. Actipe etiam hoc qualemque; animi
mei apud te μημόσυνον, sincero animo: &
ut cœpisti, me amare non define. Vale, cū
domino auunculo tuo ornatissimo. Da-
tæ Basileæ, ex ludo nostro ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

I N-

te possunt, sciens præterea. Non parum tamenq; doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuvit. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos omare plumis uideremur, subiecimus, ut Græcæ elegantiæ cum Latinæ melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quām proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumēti libellus Scenario ī insertus est, ut quām absolutissimam de moribus, totaq; uita laudabiliter instituenda doctrinam, opti morum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quidē omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uero, charissime iudeo cœs, miteris cur sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter cause iusta sunt exponēde. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter cessisset,

b (distan-

(distantia' ne loci, an temporis interuallo
contigerit, ut ex eorum animo effluxer-
et, quibus pro benevolentia dudum exhibita
gratificari uicissim conabar, intertu-
est) uiri quidam doctissimi & præcepto-
res optimè meriti autores erant, ut in al-
tera editione his meis, qualescunq; sunt,
lucubratiunculis alium quendam patro-
num eligerem & præficerem. Nemo igi-
tur, hoc quidem tempore, mihi sese obtu-
lit, quam tu i o D o c s optime, cui gratius
futurum hoc Poetarum opus confide-
rem. Nam primum uerè tibi testis esse
possum, te, ex quo meæ disciplinæ & do-
mesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei
semper & amantissimum & studiosissi-
mum extitisse: ab instituentis, præcipien-
tis monentisq; ore attente pependisse:
& in summa, nihil quod fidelis discipuli
erga præceptorem suum est, abs te alienū
putauisse. Quæ res fecit, ut supra mo-
dum animus meus amore tui fuerit in-
ēnitus: præsertim cum animaduerterem
te hanc laudem cum paucis hodie disci-
pulis (quæ peruersitas est hominum no-
stro seculo declarata) communem habe-
re. Huc accedebat diligentia, qua tantos
qui-

quidem non iuvita Minerua progressus fecisti me præceptore, ut non sine laude & maximi fructus spe ad grauiora studia & publicas lectiones aditus tibi sit concessus. Et nunc quidem optimas in liberalibus disciplinis procedendi occasiones habes: non desunt præceptores & fidelitate & eruditione præstantissimi: & quod ego maximi facio, exemplum domi habes omnium uirtutum & morum integratatis, gravissimum uirum tuum auunculū, meum amicum, D. IOANNEM VITVM SCHEIS, Iuris utriusq; Doctore excellētissimū. Huic nihil gratius, nihil optabilius, nihil etiam iucundius esse sat scio, quam si te optimarum artiū sciētia excultū, necnō honestate uitę, morumq; probitate exornatū uiderit. In te enim uenerandę suę senectutis unicam subsidij spem positam habet, te ut animā suā paterno amore prosequitur: & quod singulare Dei donum est, ita quae tua sunt curat, ut parentum præsentia quidē, non autem fide, cura & amore priuatus meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-
b 2 de

de quantum potes, expectationi tanti uiri tuorumq; amicorum satisfacere, fuge quæ quecūq; modo honestati labem afferre possent, amore sincero tuos præceptores obserua. Et ne plura, lege, quæ optimi hi autores (quos ideo tibi nunc dicandos esse censui) & grauissimè & doctissimè scripserunt: tum (inuocato prius ad omnia diuino Numinis, pro successu felici) & hæc & reliqua, quæ ad officium honesti adolescentis requiruntur, assequenteris. Accipe etiam hoc qualemque q; animi mei apud te ~~μεμόσωρη~~, sincero animo: & ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū domino auunculo tuo ornatissimo. Datæ Basileæ, ex ludo nostro ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

HIE-

HIERONYMVS OSIVS
candido Lectori S.

CVm præter alios autores Græcos, & Theognidis sententiæ hys enarrare adolescentibus, qui me priuato preceptore utitur, et horum aliquos ad artē Poetice proclives, ac idoneos esse, uenientis psorum ostenderet: ut ad exercitia Poetica nico eos exemplo eò magis incitarē, Theognidis, aliorumq; Græca Poemata Latino carmine ita quidē uerti, ut & uerba & sententiæ autorū, quantū omnino fieri potuit, diserte & perspicuè expresserim: ut nō dubitē candidū ac eruditū lectorē fassurū esse, meā uerē sionē uel cōmētarij loco in hos scriptores esse posse.

Quanto uero labore opus fuerit antē, quam hoc prestare potuerim, & propter obscuritatē sententiārū, & confusancā earundē farraginem uerū sensum assequi, ac perspicuè reddere: lectors peritos artis Poeticæ, ac candore & iudicio præditos, iudicēs facio. Adeò autem suaues, ac plenas doctrinæ sententiæ Theognis, Pythagoras, Phocylides, & reliqui tradiderūt, ut de eis iure dici illud Horatij posse videatur: Omne tulit puctū, qui miscuit utile dulci.

Hæc Poemata cùm ego, quo potui, Dei beneficio, carmine perspicuè reddiderim: spero hunc meū laborem adolescentibus literarū studiosis gratam ac utilē fore. Vale candido Lector, & meas has lucubratio[n]culas qualiscunq; boni consule.

b 3 ELIAS

ELIAS VINETVS SAN-

to, Letori.

vñ ocij plurimum anno superiore
apud Franciscū Sangelasiū Engulif-
mēsis Ecclesiaz Decanū, virum cùm
generis splendore, tum ingeñij dex-
teritate apprimè nobilē, natus fuis-
sem. id torū, quantū per aduersam uale studiū licu-
it, in iucūdissima Gr̄corū poetarū lectione à me
cōtritum est. qua quidē in re cōbliuſ eorū lubens
secutus sum, qui antiquos scriptores eo legendos
ordine cēsent, quo & uixerunt & scripserūt: quod
recentiores à uetusiorib. semper habeat quidpiā,
quod non facile intelligas, nisi prius illos diligen-
ter legeris. Perleatis igitur, quorū fuit copia, uetu-
stissimis quibusq; cuiusmodi sunt Homerus & He-
siodus, Theognidē tandem in manus sumpū: cuius
sentēcias licet graues esse nō dubitarē, eo tamē in-
tellectu mihi faciles fore sperabā, quod crederē ni-
hil esse illuc quod à posterioribus, quos aliquando
legerā, nō fuisset luculētius tractatum. Verūm uix-
dum è portu soluerā, cum tot subito emergunt sco-
puli, tot statim obortæ nubes, cælūq; diēq; eripi-
unt oculis, ut à proposito facile his deterritus fuis-
sem, nīb cupido huius cōficiēdi & quoris me placere
obstinata iam inde cepisset, ex quo primūm à præ-
ceptorib. meis Aristotelis aliorūq; veterū scripta
prælegi mihi cæpta fuerāt, quę huius poetę sentē-
tijs ueluti suauissimis flosculis inspersa essent.

Cū igitur pergere obfirmato prorsus animo cer-
tū esset, quę ad tā difficultē periculosa m̄q; rē confi-
ciendā cōducere uisa sunt, ea diligēter omnia adhi-
bui,

bui, cuiusmodi sunt cùm variorū codicū, locorūq;
ex codē autore ab alijs scriptorib. citatorū diligēt
collatio: cum syncerū & acre amicorū meorū, ui-
rorū doctorū, unā cum meo, iudiciū: inter quos Pe-
trus Panxius, & Jacobus Gupylus, facile princi-
pes. qua quidē diligētia ab scis, abiēctis, trāspōn-
tis multis, effectū tandem est, ut instituto satisfete-
rim meo, perlegerim bonū poetā, eorumq; quæ in
eo corrupta erat, bonā magoāq; partē obiter casti-
gauerim. Ceterū cū in eo totus essem, Ioan. Lo-
dōico Tiletano, typographo diligētissimo, rē pate-
feci, cum in eius bibliopolī, querēdi ex eo exem-
plaris gratia aliquādo me cōtulisse: quā ubi intel-
lexisset, rogauit uehementer, ut si quid haberē in-
eum autore, quē esset breui excusurus, cōmunica-
rē. mē sibi, studio sisq; omnib. gratum factūrum. Id
autē perfacile impetravit ille, quādo īneunte hac
estate hoc ueni, cādide lector: cui in tuā gratiā pu-
blicādūm tradidi, quicquid fuit nostri in Theogni
dē laboris. quē autorem utinā tā totum restituere
omnino potuisse, quam cupiebā. Is enim tam de-
prauatus fuit, tā lacer, tam mácus, ut nulla diligen-
tia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet uigilijs
id pr̄stare potuerit. quæ res in causa est, ut in La-
tinum sermonem à me conuersum non habueris.
Quod reliquum igitur hīc desiderabitur, id ab alio
interim dum fœlicius expectabis, nostro hoc la-
bore, quantuluscunq; est, fruari, cumq; boni con-
sulas uelim. Vale, Lutetiaz, Calendas

Sextil. 1543.

ΘΕΟ-

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Une ou plusieurs pages ont été volontairement omises ici.

πολέμωντες.

Εργαζόμενοι γάρ μηδενί φίλα, λακού διονύσου,
λακού μηδενί φίλα, οὐδὲ μηδενί φίλα.

πολέμωντες.

ΤΥΡΤΑΙΟΝ ΔΙΚΗΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΜΙΔΑΙΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΩΝ.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΣΟΛΩΝ
ΧΟΣ ΕΠΙΦΟΡΕΝΤΩΝ.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΡΤΑΙΟΥ,
πολέμου αἰγαίου αἵρετος.

ΕΠΑΙΝΟΣ ΤΟΛΜΗΣ.

ΟΥτ' αὖ μηδενί φίλον, οὐτ' αὖ λόγῳ αὖ μηδενί φίλον,
οὐτε ποδῶν αἴρεται, οὐτε πάλαισι μηδενί φίλον.
Δεῖ αὖ λησταῖσι μηδέ τίχοι μέγεθος τε βίου τε,
υπάρχει διώρυθρον θρησκευμάτων.

Σελλ' αὖ τιθανοί φυλὴ χάριεσθρος ἔστι,
πλευτοῖς δὲ μίσει λακού λανύραυ πλέομεν.
Δεῖ αὖ ταυταλίδεω πέλοπος βασιλεύτρος ἔστι,
γλωσσαν δὲ αἰδρύσει μελυχόγυρων ἔχον.

ΙΟ Διγαφέαντες αὐτὸν αἴγαδος γίγνεται εὐπολέμων,
αὐτοῦ τετλαίη μηδέρροφόν οὐδενὶ ματόντα,
λακού μηδενί φίλοντος ἐγγύθεντος.

6A

Eiusdem Solonis.

Nunc autem Veneris et Bacchi munera grata mihi sunt,
Et Musarū, quæ gaudio homines afficiunt et recreant,

Eiusdem.

Senesco autem semper multa discens.

FINIS RELIQVIARVM
Solonis.

EX TYRTAEO, DE
uirtute bellica.

AVDACIAE LAVS.

Non memorādus mihi uir, nec in precio habendus uis
Seu uirtutis pedum seu gratia luctæ: (detur:
Neq; si Cyclopum habeat magnitudinem et robur,
Et currendo uincat Thracium Aquilonem:
Et forma sit uel ipso Tithono præstancior,
Et locupletior quam aut Midas aut Cinyras regess;
Neq; si Tantalidem Pelopem regno uincat,
Linguamq; Adrasti suauissimam habeat.
Neq; si gloriā omnē præter bellicā fortitudinem habeat;
Non enim uir bonus est in bello,
Si non sustineat cædem uidere cruentam,
Et proprius hostem stare cupiat,

Hoc

Tyrtæi

172

ιδί αρέτή τόδη ἀεβλορ σὺν αὐθεώποισιρ ἔχου,
καλλιγόντε φορέιν γίγνεται αὐδεῖνει.

15 Συὸν δὲ εἰδὼν τὸ το πόλυτε παρτί τε λάμψη,

· οὐσιας αὐτὴς μιαβάς σὺν προμάχοισι μονῆ
παλεμέως, αἰχρᾶς ἢ φυγῆς ἐπιπάγχυ λάβεται,
Ἄντικαὶ θυμὸν τλέμονα παρβέμενος

Θρησκύνη ἢ πεσεῖν τὸν πλησίον αὖλον παρεγένεται,

20 οὐτος αὐτὴς ἀγαπῶς γίγνεται σὺν πολέμῳ.

εἴκει ἢ μυστικέωρ αὐδεῖν ρέτρεψε φάλαγγας
προχέας, απολῆ τε ἐχεθε λίμνα μάχης.

αὐτὸς δὲ σὺν προμάχοισι περὶ φίλον πλεσεθυμίην

ἀγυτεῖναι λαὸς λαὸν πατέρα σύντλείσας.

25 πολλὰ διὰ τρίνοιο καὶ παῖδες διμφαλούσας,

λικὲ διὰ βίρυπνος πρόσωπος ἐληλαμένος.

τέρτη δὲ ὄλοφύρονται μετὸμῶντες, ἢντε γέροντες,

αργαλέων ἢ πόθῳ πᾶσανέκηδε πόλης

καὶ τύμπον, λικὲ παῖδες σὺν αὐθεώποισι παῖσυμοι,

30. καὶ παῖδων παῖδες, καὶ γόνος ἐξεπίσω.

πολέμωτε οὐλέος εἰδὼν απόλυται, ἢδι ὄνομα αὐτῷ,

αλλ' ὑπὸ γῆς πορέων γίγνεται αἴβαντος,

ἔρτιν ἀριστόντα μόνοντά τε, μαρνάμονό τε

γῆς πέρι καὶ παῖδων θῆρος Λρητοῦ δέσπη.

35 Καὶ γέργει μετὸντας ταυταγέος θενάτοιο,

σικῆσαις δὲ αἰχμῆς αὐγλαῖρα μῆχοις ἐλοι

παντες μὲν τιμῶσιν ὅμως νέοι, ἡγέταις

πολλὰ δὲ τέρπνα παντὶρ ἐρχεταις αἴδης.

γεράσκων

Hec uirtus est, hoc optimum inter homines primum,

Et maximè decorat uirum iuuenem, à quo geritur.

Commune hoc bonum est ciuitati, et uiuero populo,

**Si quis uir progressus inter pugnantes in prima acie
Cōstancer, turpisq; fugere prorsus obliuiscatur (maneat**

Vitam et anūnum patientem obīciens periculo.

Animetq; ad mortem obeundem proximū uirum astans:

Hic uir bonus est in bello.

Statim uero hostium in fugas uertit phalanges 43

Aasperas, suaq; industria prælii fluctus regit.

Ipse aut in prima acie prostratus charam amittit uitam;

Ciuitatem, et populos, et patrem honestans:

Multis per pectus et scutum rotundum vulneribus,

Et per thoracem ab anteriore parte sauciatus. 2

Hunc uero lugent pariter iuuenes, senesq;,

Et graui desiderio tota ciuitas funus ipsius p'equitur.

Huius sepulchrum, et liberi inter homines preclarissimi sunt,

Itemq; nepotes, et omne posteriorum genus.

Nunquam eius bona gloria interit, neq; nomen ipsius: 5

Sed quamvis sub terra sit, manet immortalis.

Quem sc̄ fortiter gerentem, manentemq; et pugnantem;

Pro patria et liberis uhemens Mars peremperit.

Quod si effugerit sorte mortis longū inducens sopore,

Et uictoria potitus splendidam gloriam pugnae auferat. 6

Ipsum ex aequo omnes iuuenesq; senesq; colunt,

Multisq; iucundis affectus ad orcum abit.

Senescens

γαρδάχων δὲ σφέσι οὐ μεταπέπει, ἀλλὰ τις κάτερ

40 βλάπτει, δέ τις αἰδοῖς, γάτη δίνεις ἐθέλει.

παύτες δὲ εἰς θάνατοις οὐδεὶς νεστοί, οἱ γε λαχταῖτερ
ἄντοστοι χάρης, οἵ τε πακλαμότοροι.

ταῦτα νῦν τις αὐτὸς αἴρεταις εἰς ἄπρομπτον
παράστας, διηρέει τοις πατέρεσσιν.

τοῦτο δὲ, οὐ Καλλίνυ.

45 μέχριετον λατάνειας, μότον ἀλημορέετε βομβίρι,

οὐ νέοι; ὃδοι αἰδεῖσθαι ἀμφιποτριπτίους

ἀλελύω μεθιστεῖτες, εἰς τίγλινον δὲ ποιήτε

ἴδαι, ἀταρὴ πόλεμος γαῖαν ἀπασκευάζει.

οὐ νῦ τις ἀπίδικος θεῶν οὐκαντιβίως πολεμίζει.

50 λαχταὶ τις ἀποθνάσκων πάγκατ' ἀποντισάτω.

τιμῆσθε τοὺς γαρέσι λαχταὶ καταδίκησι μάχεσθαι

γῆς πέρι, λαχταῖσιν, λαχταῖσιν τὸν αλόχοο

μνομονέταιρον. Θανάτοις δέ ποτε ἵσσται, οὐ ποτέ λαχταὶ
μοῖραι επικλώσθωσι. ἀλλαχταὶ οὖν τοι,

55 ἡγχος αὐτοχόμονες, λαχταὶ ὑπὸ αστιλος ἀλημοράτορ

έλσας τὸ πρώτον μιγνυμονιαν παλέμια.

ἢ γαρέσιος θανάτοιρ γε φυγῆμι τίμαρμανορ ἐστίρ

αὐτορέ, ὃδοι εἰς προγόνωνοι γεννοσ αθανάτωρ

πολλακις μητοτάτα φυγῶμενοι διόπειρ ἀπόντωρ

60 ἔρχεται, οὐδὲ οὐκού μοῖρα λαχταὶ θανάτου.

ἀλλ' ἡ μονὸν ἀπέιμπας δέμηρ φίλως, δέ τις ποθενός

πόροι δέλγεσσενάχα, λαχταὶ μήχα, λαχταὶ παθέθη.

Senescens autem inter ciues praeceperit, neq; quis illum
Lædere, nec irreuerenter nec iniuste cupit.
Omnesq; in sedibus iuuenes simul et aequales
Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.
Huius igitur uirtutis ad summum peruenire, nunc aliquis
Nitatur animo, non remittens bellum.

Eiusdem: alias Callini.

Quamdiu torpetis? quando strenuam habebitis animam
O' iuuenes! an non ueremini uicinos,
Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini
Sedere: sed bellum totam regionem infestat.
Quis scutum aliquis arte in prælio hosti obtendat?
Et aliquis moriens ultimò iaculum emittat.
Honori enim est et ornameñto uiro, pugnare
Pro patria et liberis et tenera uxore
Aduersus hostes. Mors autem aderit, quando cunq;
Parca destinauerint. Sed age quipiam recta perga!
Extenso in altum gladio, et sub scuto forte pectus
Foueat, cum primùm incipit committi pugna.
Non enim mortem effugere fatale est
Virum, neq; si à maioribus immortalibus genus ducat:
Sepe quis elapsus è pugna, sonituq; telorum
Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.
Atq; hic sane nec amicus est populo, nec gratus:
Illi uero magnus et parvus deflent si quid passus fuerit.
Uniuersus

λακῆ γαῖ ξύμπαντι πόδος λεγατορέφουντι αὐλεῖσ
θνητούντες, οὐαν δὲ ἄξιοις οὐατέων.

65 οὐατορέ γαῖ μιψ αὐργομένη διφθαλμοῖσι όργων,
ἴρδεις γαῖς πολλών ἄξια μοιῶντις εἰρ.

Τῇ αὐτῇ.

ἀλλ' Ἡρακλῆς γαῖς αὐτοῦ τοργάνοις ἐστι,
θεροῦται, οὐ παίσοντες αὐχούσια λοξόρεις.

μηδὲ αὐλεῖσι πλευθῶν μερισίνετε, μηδὲ φοβεῖσθε,
70 . οὗτος δὲ εἰς προμάχον ἀστικὸν αὐλεῖχεται,
ἄλθεαν μονὶ φυχήν θέμενος, θαυμάτων ἡ μελαίνης
αὐγαῖσιν ληραῖς εὐλίοιο φίλας.

ἴστε γαῖς αἴρεστι πολυδικρύταίργυροις αἱρέσθαι,
οὐ δὲ δρυγέων εἰδάντες αἴργαλέν πολέμια.

75 Λαΐμετη φονγόντων τε λιωκόντων τὸν εγκύσιοντε,
οὐ νέοι, αἱρετορέων δὲ εἰς λιόροις ἀλάσσεται,
οὐ μονὶ γαῖς τολμῶσι παῖς αἱλικοῖσι μονούτες,
τὸς τὸν τοχεδίλιν λαΐμετην προμαχεῖσθαι,
παρρότροι θνητοῖς, σάνσοι ἡ λακρόπιοισι,
80 . τρεασαῖτων δὲ αὐλεῖσι παῖς αἰπόλωλαίρεται.
εὐλαΐται δὲ αἴρεται ταῦτα λέγωντες αὐνόσειν επιχειρεῖ,
οοστὸν αὐλακράτωθη, γίγνεται αὐλεῖσι λαΐται.

αἴργαλέντων γαῖς ὅπιδε μετάφρεσονέστι μαΐζειν
αὐλεῖσι φονγόντος αἴρησι πολέμια.

85 αἴργρος δὲ εἴσιν νέκυς λατακέμονες εἰς λαούντος
μάτοις ὅπιδε αἴρησι πολέμια.

Vniuersus enim populus uirum fortē desiderat
Defunctum, uiuentem uero instar semidei colit:
Nam corā intuenter illum uelut turrim:
Quippe solus multorum æquat facinord:

Eiusdem.

Veruntamen Herculis genus invictum estis:
Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis:
Nec hominum turbam formidetis, aut metuatis,
Quin recta quisq; hostibus scutum obuertat
Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
Sed solis splendori gratum subiturus fatum:
Noſtis enim quām grauiā ſint Martis luſtuſi operis;
Noſtis etiam impetum permoleſti belli.

Et quandoq; fugiſtis ipſi, quandoq; alioſ fugiſtis,
Iuuenes, utrung; ſatiſ experti eſtis.

Nam ex illis qui audent unā perſiſtentis
Cominus in hostes aduersos impetum facere;

Per pauci occidunt, retroq; ſeruant populum:

Timidorum autem uirorum omnis perit uirtus.

Vix autem aliquis uerbis explicare poſſit,

Quanta incurat mala, uir qui ſe turpiter dederit;
Ignominiosum namq; eſt tergum ſauciatre

Viri fugientis in aduerso prelio.

Turpe quoq; eſt cadaver in pulucre prostratum,

Aq; tergo hæſta cupide vulneratum,

m

Sed prōd;

Τυτταῖ

178

ἀλλέτις σὺ δικῆς μεντίω πεστίρ αὐτοπορείσθ

πηγειχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδὸς τις μακάρῳ

μηρὸς τε ιηγματικόντω, λακεῖσθαι μητε

90 ἀστίδιος σύραγος γαστὴν καλυψάμονος.

λεξιτορῷ δὲ σὺ χαιρεῖ τινασίτω οἰδειμορίγχος,

λινάτω ἥλόφερ μενέρ υπόρβη φαλῆς. -

δρόμοις δὲ οὐδειματίργαδιμασπεθα πολεμίζειν,

μηδὲ ἐκτὸς βελέωρ ἴγαστος ἀστίδιος ἔχων.

95 ἀλλέτις ἐγγὺς ιώρ, αὐτοχθόνοις τύχει μακρῷ

ηὗφεις ἐτάξιωρ μότορ αὐδρός ἐλέτω.

λακεῖσθαικαὶ ποδὶ θεῖς, λακεῖσθαικαὶ ποδὶ θρέσκη

εἰς ἥλέφορ τε λόφῳ, λακεῖσθαικαὶ ποδὶ θεῖς.

λακεῖσθαικαὶ ποδὶ θεῖς, λακεῖσθαικαὶ ποδὶ θεῖς,

100 - ηὕφεσις λιώπλιν, ηὕφεσις λιώπλιν, ηὕφεσις λιώπλιν.

οὐ μεῖς δὲ ὁ γυμνῆτες ὑπὲρ ἀστίδος ἄλλος θεῖς.

πήθασιντες, μεγάλοις βάλλεται χρήματιον,

ἀδρεσίτες ξεστοῖσιρ ἀποντίζοντες ἐτὰς,

ταῖσι παντοπλίαις πλησίοριστάμονοι.

Τῇ αὐτῇ.

105 πεθνάμοναι γαρ καλέρ ἐπὶ περιάλοισι πεσέντα

αὐδρός αὐγαβορ, πορίη πετρέμι μαρνάμονοι.

ταὶς δὲ αὐτῷ προληπόντακαπόλιν λακεῖσθαικαὶ

πηραχσίειρ, παντωρέστραδηρότατορ,

πλεζόμονορ σὺν μητερὶ φίλῃ λακεῖσθαικαὶ περοντι,

110 πασοί τε αὐτὸις λινεύδικτ' ἀλόχοι.

ἄλερδες

Sed progressus quispiam maneat firmus utroq; pede
 Terra in fixo, labia deneibus præmordens:
 Femora & tibias inferne, nec non peccus humerosq;
 Lati clypei umbone contingens,
 Dextra uero manu ualidam bastam torqueat,
 Terra bilem q; in capite crux tam exutiat.
 Fortia aggrediens facta discat bellare,
 Nec à telis procul absit clypeum gerens.
 Sed congredivs quispiam, cominus longa hasta
 Vel gladio percussurus, socium sibi accipiat:
 Pedem pedi iungens, clypeum q; clypeo adiuuens,
 Nec non crux tam crista, galeam q; aptans galea.
 Pectori q; obuerso pectore contra hostem pugnet,
 Vel gladij capulo, uel hasta prelonga arrepta.
 Vos autem leuis armaturæ milites sub scutis aliunde alij
 Trepidantes, grandibus pugnate lapidibus,
 Hastas q; leues conerquete in hostes,
 Vejiram prope armaturam permanentes.

Eiusdem.

Præclerum est, in primis acie si occidat
 Virionus, pro patria sua prægnans.
 At qui uxoris sua pinguisq; aruis reliquis
 Mendicare cogitur, omnium est miserrimus:
 Cum charantre usq; sene parente,
 Cumq; parvulis filijs, & adolescens uoxore:

ἐχθρὸς μεν γαρ τοῖσι μετίσεται ὃς λεπίηται,

χρηματιώνη τέ εἰκαρικὴ πυγοβῆτον.

αἰχνεῖ τε γάρ οὐκεὶς, λατὰ δὲ σύγλαχρος ἐδος ἐλέγχει,

τῶσας δὲ ἀθυμίας λακότης ἐπεται.

115 ἔτι δέτως αὐδρός τοι ἀλωμανύθλεμι ἄργη

γίγνεται, εἴ τοι αἰδίλιος εἰς δοκίσια τελέθει.

Θυμῷ γῆτε τὸ μέτε μαχῶμεθα, λακὸν τερπὶ πάιδων,

θυστημον, φυχέωρ μηνέτι φειδόμονοι.

οἱ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε πάρτοις ἀλλήλοισι μούντες,

120 μηδὲ φυγῆς αἰχρᾶς αὔρχετε, μηδὲ φόβον.

ἀλλὰ μέγαν ποιέτε λακὸν πάιδες φρεσὶ θυμὸν,

μηδὲ φιλοφυχεῖτος αὐδράσι μαρνάμονοι.

τὸς δὲ παλαιοτέρους, ὃμηρέτι γάνατος ἑλκφρᾶς,

μὴ λαταλάποντες φούγετε τὰς γύρωντες.

125 αἰχρῆς μαρτύρη τὸ το μετὰ προμάχοισι πεσόντα

λαταλάποντες νέωροι παλαιότεροι,

ἄλλη λονκέρέχοντα λαέρη, πολιόρ τε γάνειον,

λαυδὸν ἀποκνέετος ἀλημονον σὺ λοιδή,

αἰματόστριτος αἰδοῖσι φίλαις σὺ χροσὶρ ἰχοντα,

130 αἰχρᾶς τοῦ δὲ φθαλμοῖς λακὸν πεμεσυτὸρ ἴδειν,

λακὸν γυμνωθεόντα. νέοισι δὲ πάντες ἐπέοικοι,

ἔφεροντος μηδὲν τοιούτης ἀγλαδόρος αὐθος ἐχει.

αὐδράσι μεν θυστοῖσικρίδειν, ἕρατος δὲ γιωνεῖς

ζωὸς ἐὼν, λαχλὸς δὲ σὺ προμάχοισι πεσόντα.

135 αλλά τοις σὺν διαβάταις μηνέτι πεσόντος ἀμφοτέροισι

γειχθείσιποι γῆς, λαχλὸς δὲ διάσι μακέρ.

Τέλης τῷρ Τυρταῖο.

Inuisus namq; erit ad quoscunq; peruerterit,¹

Indigentia uictus ex odiosa paupertate.

Genus suum infamat, et formam decoram turpat,

Omnis generis anxietas, et mala cum sequuntur.

Tandem sic errantem hominem nulla (decori) cura

Afficit, nec pudor ullus in posterum est ei.

At nos animo forti pro terra hac pugnemus, et pro libe-

Moriamur, ne quaquam uite parcemus. (rit.)

O iuuenes, arcte inuidem iuncti pugnate,

Neq; turpis fugae, aut timoris initium facite.

Sed magnum fortemq; concipite animo impetum:

Nec pugnantes aduersus hostes uite ratione habete.

Veteranis autem, quorum genua non amplius sunt agilia 31

Grandeuis relictis ne fugite.

Turpe enim est, si in prima acie prostratus

Iaceat ante iuuenes uir senior,

Candidum iam habens caput, barbamq; canam,

Animam efflans fortem in puluere,

Cruenta charis manibus pudenda tegens,

Quae oculis intueri et turpe et indignum est,

Et denudata corpora: iuuenes aut prorsus decet,

Ut pubertatis flos sit eis pulcher.

Viris quidem mortalibus, et mulieribus uisu amabilis

Est uiuus abduc. strenuus aut, si in prima acie cecide-

Sed progressus ad pugna gaudiā māeat utroq; pede (rit.)

Terre infixo, labia deneibus premordens.

Finis Carminum Tyrtai. m 3 EX

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Une ou plusieurs pages ont été volontairement omises ici.

Ceutur hinc ante oculos aliam quam penè tuerit;
Nam multi poterant que minus, unus obit.

Alia Tyrtæi.

Quæ uos esse probent genus Herculeum, edite uires;

Vobis ira Iouis nulla recusat opem.

Agnine stipatas ne formidate ceterum,

Dirigite in primos et ea scuta uiros.

Temnire nunc animas, uitamq; efflare sub auro;

Quas radij illustrant Sole micante, iuuet.

Martis opus dubio ferri lachrymabile casu

Nostris, et hunc pugnas que iubet ira sequi;

Sepe fugam uisi dare, sepe reducere palmas

Estis, utroq; labor uos saturasse potest.

Ergo manent casus cunctis qui uiribus omnes,

Et, quos primus habet comminus ordo, percutit;

Horum se plures scruant, patriosq; penates,

Fracta metu uirtus robur inane trahit.

Actantam uim nemo potest aperire malorum,

Cum fædo iungi quæda timore solent.

Triste coacta metu dare terga sequacibus armis,

Et grossante leuem Marte subire fugam.

Prostratum in faciem quam uisu immone cadaver,

Cuius hanc multo uulnera dorsa, uiri?

Ergo pedem terris quis figat utrumq; manend;

Mordicus in fixo labraq; dente premat;

pura, sc̄ murq; tegi, pectusq; bumerosq; ualent̄es,
 Om̄nem umbone feram uim prohibente, decet.
 Extra manus ualidam uibrando torqueat hastam;
 Terribilem cr̄istam concutiatq; caput.
 Egregios belli quis discat obire labores,
 Nec teneat clypeum qua nihil arma timet;
 Ille propinquaneam ferri petat acrius īctu
 Hostem, seu stricto sauciat ense suum.
 Et iam constipate pedem pede, scutaq; scutis,
 Ac galeas galcis ritē, iubasq; iubis.
 Consertoq; uirum iam pectore sternat humi uir,
 Dum capit aut hastam, seu ferit ense manus.
 At leuia est quorum labor hostibus arma minari,
 Grandia pugnaci spargite saxa manu.
 Spiculatum ualidis torqueat polita laceris,
 Stemes, teneat ubi rem cataphracta cohors.

Alia eiusdem.

Pulchra morilaus est in pugnantum agmine primo
 Illum, pro patrio qui gerit arma solo.
 At qui linquit agros patriam cum pinguis urbem
 Mendicant, graue nil huic magis esse potest.
 Qui cum matre cibos, canoq; parentē per orbem,
 Cum natisq; suis, coniugioq; petit,
 Hoc uelut boste paucem, quoscunq; frequentat, amici,
 Paupertas odio cui libet esse facit.

Et genus illa gravi, formamq; pudore fatigat,
 Nullus bonus illam, tristia multa manent.
 Hoc miser esse modo qui cœpit, ad omne laborat
 Tempus, et huic homines ferre uerentur opem.
 Ergo animo patriam forti, natosq; tucti,
 Nec fragili uite parcere iure decet.
 Viribus ô iuuenes iunctis nunc edite pugnat,
 Nemo metu turpem teneat iniire fugam.
 Presenti uirtus animo nunc concitat iram,
 Prælia non uita linquere cogat amor.
 Néne uiros, quorum nunc membra semila languent,
 Desertos sociæ turba relinquit opis.
 Est uisu, quia fædum, acies quem prima tenebat,
 Ance pedes fusum cæde iacere senem.
 Cui caput est niueum, canis cui barbare uidet,
 Lumine quem cassum, et robore puluis habet.
 Quiq; cruentam manu attrectante uirilia condit,
 Nil oculis illo fædius esse potest,
 Corpore si nudo iacet. Acrem etate iuuentam
 Omnia, dum ualeat bac flore uigente, decene.
 Ut spectare uir banc uirtutem, et fœmina possint,
 Ordine uir primo non sine laude cadit.
 Ergo pedem terris quis figat utrumq; manendo,
 Mordicus infixo labraq; dñe premat.

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Une ou plusieurs pages ont été volontairement omises ici.

Sententiae:

47

Ex eodem.

Ipse suo regno dilectioneque; cominet omnes,
Nec gerit imperium tantum ex mortalibus ullus:

Eiusdem Solonis.

Omnibus atque uiris mens est obscura deorum.

Eiusdem.

Legibus his oro primum rex Iuppiter adsit:
Fortunamque frat fælix, nomenque secundet.

Apollo ad Solonem.

Puppe gubernator media stans dirige cursus:
Subsidio multi uenient, ne differ, Athenis.

Eiusdem Solonis.

Grataque sunt Veneris nobis, et dulcia Bacchi,

Quaeque; uiris Musæ munera leta fruunt.

Eiusdem.

Dum propero ad senium, discere multa libet.

Finis carminum Solonis.

E' TYRTAEO. CLAVD. MONA

sella interprete.

Non ego uel cursus, uel clarae nomine lucte,
Commemorare utrum nec celebrare uelim:
Nec si corporeis Cyclopas uiribus aequet,
Et ecclerem currens ante uolat boream:
Nec si Titano fuerit formosior ipso,
Sicutq; Mida longe dition, aut Cimyra:

D

Nec A

Nec si uel Peleope audaci mage regius essem,
 Linguaq; Adrastæd plena lcpore fluat.
 Nec si laus omnis foret huic, nsi bellica uitus:
 In bello quoniam strenuus esse nequit:
 Si non sustineat cædem spectare cruentam,
 Conserat et denso primus in hoste manum;
 Illa quidem uitus, atq; optima premia ferri
 A' iuuene ingenii nec sine laude solent.
 Spes et fida salus populi est totius, et ortis,
 Qui primos inter continua arma gerit.
 Nec fugere omnino didicit, nec uertere terga;
 Audaci est animo: cuncta pericla subit.
 Hortaturq; mori socium et discrimina ferre;
 Ille uir in bello strenuus unus erit.
 Iamq; hostile premens magna ui comudit agmen,
 Rexit et arbitrio nobile Martis opus:
 Actandem occubuit confossum in ordine primo,
 Nobilitans patriam, nobilitansq; patrem,
 Postquam ictus crebros dissesto umbone recepit,
 Vndiq; vulneribus saucia membra gerens:
 Illum omnes pariter deflent iuuenesq; senesq;;
 Et summa exequias urbs pietate facit.
 Multus honos tumulo, natisq; rependitur eius,
 Et soboli illorum, que genus inde trahet.
 Non decus illius, celebris nec fama peribit:
 Immortalis enim est, si licet in tumulo,

Quisquie

Sententiae?

419

Quisquis in arma ruens, nec seuo à Marte recedens;
Pro patria et natis fortiter occiderit.
Si uero in columnis mortem uitarit acerbam,
Rettuleritq; sua parta trophya manu,
Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;
Et bona percipiens plurima laetus obit.
Affectus senio toti gratissimus urbi est,
Prorsus et hunc ipsum ledere quisq; cauet.
Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem,
Nullus et equalis se equiparare uelit.
Ergo aliquis tante uirtutis tangere culmen
Conetur, toto pectori bella petens.

Eiusdem uel Callini.

O' iuuenes, quid uult sibi tanta ignavia? ubi nam
Sunt animi? num de finitimiis rubor est
Segnitem ob uestram? secura pace potiri
Creditis, at bello patria tota tremut.
Quilibet audacter mauortia surgat ad arma,
Atq; aliquis moriens ultimata tela uibret.
Pro patria pulchram est natisq; et coniuge chara
Pugnare, et ualida bella ciere manu.
Mors aderit, cum fata uolent. iam quis mibi recta
Prodeat in pugnam, cum citò copta fuit,
Tollens terribili gladium uirtute, tegensq;
Fortia pregrandi pectora sub clypeos
Effugere hand ulli mortem conceditur, et si

D 2

A'

Asuperiorum duceret ipse suum.
Sape quis à bello, telisq; reuersus, et hoste,

Repperit in proprijs adib; exitium:
Nec tamen hic gratus populo est, nec amabilis ullus
Illum autem deflet cum tuniore senex.
Qui ppe sui desiderium post fata relinquit
Fortis, at in uita est semudeo similis:
Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
Nam que multi agere, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcida sed enim genus insuperabile, fortis
Esce animo nondum flexa loris facies.
Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis:
Omnis in aduersos obvia tels gerat.
Inuisamq; adcò statuens abrumpere uitam,
Precipiti cursu malit abire semel.
Nostis enim quam sine horrenia prælia Martis,
Nostri et armigeræ quanta sit ira deo.
Terga cecidisti partim, partimq; fugaci
Estis, et experti scitis utrumq; sanus.
Qui perstant simul, et primi certaminatent.
Audentes animo communis arma sequi,
Per pauci moriuntur, et à tergo agmina scruant.
Ast hominis timidigloria tota perit.
Vix mala quis uerbis perstringere singula possit,
Que uir, qui in bello surpiagebat, habet:

Nempe

Nempe ingens ignominia est, fugitare parvus
 Lethal gladio terg i secare uiri.
 Turpe & puluera stratum tellure cadaver,
 Dorsa gerens crebris saucis vulneribus.
 Progrediens aliquis maneat pede firmus utroq;
 In terra, stricto dente labella premens:
 Et latum obijciens clypeum protendat ad ictus,
 Qu: semora, atq; humeros, pectus & omne tegat.
 Atq; manu dextra robustam torqueat bastam,
 Et summo pendens uertice crista tremat.
 Fortiter arma mouens, bellandi exerceat artem:
 Nec procul a telis perstet habens clypeum.
 Congrediens aliquis gladium uibrando, uel bastam,
 In pugnare, socium cominus accipiat.
 Cum pedibusq; pedes, cum scutis scuta cooptans,
 Cum crista cristam, cum galea galeam.
 Et pectus uengens cum pectori, pugnet in hostem.
 Siue tenens bastam, siue tenens gladium.
 At uos, qui leuibus nudis trepidatis in armis,
 Grandia prævalida mitue saxa manus.
 Atq; hostes contrateretes torqueat sagittas:
 Nec quis ab armatis ausus abesse uult.

Eiusdem,

Gloria magna uiri est, qui primas ante phalanges
 Occubuit, patriæ nomine bella gerens.
 At miserum est, aliquis patria cum pulsus & agris,

D 3 Mendicis

Mendicans uidum querit ubiq; suum.
 Et chara cum matre, sene et genitore uagatur,
 Vxorem iuuenem et pignora parua trahens.
 Namq; odiosus erit, quamcunq; migrarit in urbe,
 Ut qui pauperiem pergraue gestet onus.

Et genus infamat, et formæ turpat honorem.

Deniq; et anxietas et dolor omnis adest.

Atq; uiri tandem per tot uiscrimina tracti

Quis pudor? aut que anum tangere cura potest?
 Has nos pro patria, et natis moriamur in armis,

Nec uitam metuat perdere quisq; suam.

O' iuuenes propè conserti Mauortis obite.

Prælia, nec turpi uerite terga metu:

Audaces quin este animis, et pectore forti,

Intra pugnandum nec sit obire graue.

At queis iam nec membra uigent, et quassa pedum uis,

In bello pudeat deseruisse scnes.

Infame hoc et turpe nimis, iuuenum ante cateruas,

In primis senior, si cadat agminibus:

Canos iamq; gerens barbae, capitisq; capillos,

Exbalans anum pulucream per humum:

Atq; tenens manibus respersa cruore pudenda,

Cernenda iratis non nisi luminibus.

Omnia persimilis iuueni, conamine magna,

Vt pubertatis flos sibi detur, agit.

Ille oculis hominum gratus, dum uiuit, habetur.

Stre-

Sententiae.

43

Strenuus at primis cæsus in agminibus.
Progredivs aliquis maneat pede firmus utroq;
In terra, stricto dente labella premens.

E' NAVMACHIO, SIM.

Vallamberto inter-
prete.

Expertem ueneris satius mansisse, pudore
Indomito, et puris meditari gaudia curiis;
Atq; utero nullum grauidam tollere pondus,
Lucinæ et duros non formidare labores.
Ast in faemineo regimam aecumbere cœtu,
Mentis eo uite mittente lumina, uerum
In qua connubum pulchrumq; iugatur, et in qua
Divinis claros monitis parit obfita sensus.
Quod si te ignotæ uite subit alta cupido,
Dicam quidem prudens, qua turatione secundis
Hanc ducas nauem uentis, ac pectori lato.
Hic tibi sit coniux quem decreuere parentes.
Viues, si fueris prudentem nata, beatè.
Si secus, bunc animo fas est tolerare libenter.
Quod si quid suadens prudenci fuderit ore,
Obsequitor morum nec sit discordia, blandiq;
Ac potius uerbis tristes huic exime curas.
Est indignanci coniux doctrina marito.
Ille foris tractet que possit munera rerum.
Ipsa domus custos priuatam suscipe curam.

D 4

Fœnd-

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Une ou plusieurs pages ont été volontairement omises ici.

Dolor & calamitas. Si mihi tribuit' fidem;
Se nullus ultro cruciet indulgens malis,
Animum tenaci nec dolore exerceat.

Eiu'de n.

Homo cum sis, nihil esse stable.
Nec ubi uideris hominem, certa
Spacia etatis promitte. etenim
Muscae uolucris res in morem
Inconstancia rotat humanas.

Eiusdem.

Nec ullus expers criminis nec mortis est.

Eiusdem.

Vt arma fugias, fata non fugies tamen.

; Eiusdem.

De luce cassis cor memoriam non supra
Vnum tenebit, si cor habeamus, diem.

F I N I S.

FRANCOFVRTI, EX OFFICINA
Ludouici Lucij, Anno Salutis hu-
manæ M. D. LXIII,
Mense Septembri.

Bayerische
Staatsbibliothek
München